

ikke har kunnet tvinge, ligesvem har maattet købe Folk til at lade deres Børn gaa i disse Skoler. Ved Seminariet i Hamar har Døvelseskolen kostet 3,600 Kr., og Seminariet paa Afler har maattet give noget lignende for at faa en saadan Skole i Gang. Og det er nok endda kun Smaaskoler, som ere meget uheldige til at benyttes som Døvelseskoleapparat. De større Skoler med mange Børn kan man benytte, uden at det bliver til Skade for Eleverne, hvorimod jeg tror, det vil være farligt at benytte en lille Skole, der skal deles i 4 Klasser, som Døvelsesapparat. Jeg har Betænklichkeiten derved, men jeg har ikke troet at kunne modstaa de Krav, der ere stillede, og jeg tror, at naar vi igennem Ministeren kunne faa en Garanti for, at disse Skoler benyttes paa en forstandig Maade, kunne vi gaa med dertil. Derfor opfordrer jeg det ærede Medlem fra Afsens (Berntsen) til at tage sit Forslag tilbage, for at vi mellem anden og tredje Behandling kunne forhandle nærmere med Ministeren om disse Skolers hele Indretning og mulig derigennem opnaa en saadan Ordning, at de Farer, som ogsaa det ærede Medlem paapegede, kunne undgaaes. — Jeg skal derefter vende mig til det Spørgsmaal, som har været Hovedgenstanden for Diskussionen, men som i mine Øjne ikke er Hovedsagen, Spørgsmaalet om, hvem der skal afholde Eksamen, om det skal være en Eksamenkommission eller en Censurkommission. Og der vil jeg bede ærede Medlemmer lægge Mærke til, at der er Forskel paa, om man behandler denne Sag paa et Skole- eller Lærermøde, eller man behandler den i en Rigsdag. Paa et Skole- eller Lærermøde behøver man kun at bestæfste sig med det Spørgsmaal: hvad er det hensigtsmæssigste for hele Undervisningen paa Seminariet, hvad er det hensigtsmæssigste set fra Lærernes og Undervisningens Synspunkt. Men i en Rigsdag have vi ikke udelukkende at tage dette Hensyn, vi maa ogsaa tage andre Hensyn, fordi vi tillige have andre Interesser at varetage end Seminariernes, vi maa tage Hensyn til Borgernes personlige Frihed, og vi maa sørge for, at de forskellige aandelige Retninger i Landet virkelig kunne komme til at udvikle sig frit. Den ærede Minister betegnede i Gaar den Forandring, her foreslaas, saaledes, at medens man hidtil havde lagt Vægten paa, at de vordene Lærere kunde bestaa den anordnede Eksamen, vil man nu for Fremtiden have Hovedvægten lagt paa, at de have faaet en forstandig metodisk Uddannelse, og jeg giver til Dels den ærede Minister Ret i, at det er Sagens Kærne. Den Ordning, vi

hidtil have haft, under hvilken enhver kunde indstille sig til Eksamen uden at være anbefalet af noget Seminarium, har ganske sikkert lagt altfor stor Vægt paa Eksamen, og derfor er det ogsaa, at det Mindretal, som jeg tilhører, er gaaet med til den betydelige Indskrænkning, der er foreslaaet, hvorefter ingen kan gaa op til Eksamen uden at være indstillet af et Seminarium og uden at have gennemgaaet et 3-aarigt Kursus. Det er for mig Hovedsagen. Jeg tror, at i Virkeligheden vil dette bidrage til at fremme Lærereuddannelsen, medens jeg, som jeg i Gaar udviklede, tror, at det andet vil bidrage til at gøre de private Seminarier Skade. Ved at gaa ind paa de Forbringinger, der ere stillede, have vi ment at fremhjælpe en virkelig grundig Forberedelse, men naar man udstrækker Hensynet til Privatisternes Forberedelse saa vidt, at det ikke tilstedes andre private Seminarier at eksistere end dem, der kunne vinde Censorerens Bifald, saa sigte vi Stop. Den ærede Minister sagde rigtignok i Gaar, at han kunde gaa ind paa den Bestemmelse, som det ærede Medlem fra Storeheddinge (J. Scavenius) omtalte, at det kun var Lærernes Antal, der skulde spørges om; men saa kom den ærede Minister i samme Øjeblik med en Fortolkning, der gjorde, at jeg ikke kunde forstaa, hvad det var, vi skulde stemme om, idet den ærede Minister sagde: normalt er der kun Spørgsmaal om Tallet, men under særlige Omstændigheder er det naturligvis ogsaa Spørgsmaal om Personerne. Disse særlige Omstændigheder ville selvfølgelig indtræde, hver Gang der fra Censorerens eller Undersøgelsens Side bliver antet over Personerne; saa maatte Forholdene undersøges, og saa forbeholdt Ministeren sig alt fornødent. Men skulde det være Meningen med dette Forslag, saa begriber jeg ikke, hvorfor vi skulde forandre „Lærerpersonalet“ til „Lærertallet“. Naar vi vedtage, at der ikke skal staa „Lærerpersonalet“ men „Lærertallet“, saa maa det jo være, fordi Folketinget mener, at der ikke skal foregaa en Undersøgelse af Lærerpersonalet, men at det kun skal undersøges, om der er et tilstrækkeligt Antal Lærere. Det har i alt Fald været vor Mening, og er der ikke tilstrækkelig Klarhed i saa Henseende, maa vi søge til Sids Behandling at give Forslaget en saadan Ufsattelse, at der ikke kan opstaa Tvivl om, hvad Folketinget har ment med sin Afstemning. Naar vi ville gaa ind paa Forslaget, som det foreligger fra Ministeren, maa Censorerne naturligvis undersøge, ikke blot om der er tilstrækkelig mange Lærere, men ogsaa paa hvilken Maade disse Lærere eksaminere, og